

GRATË NGA

ZONAT RURALE

Gjetjet kyqe nga hulumtimi sasior dhe cilësor

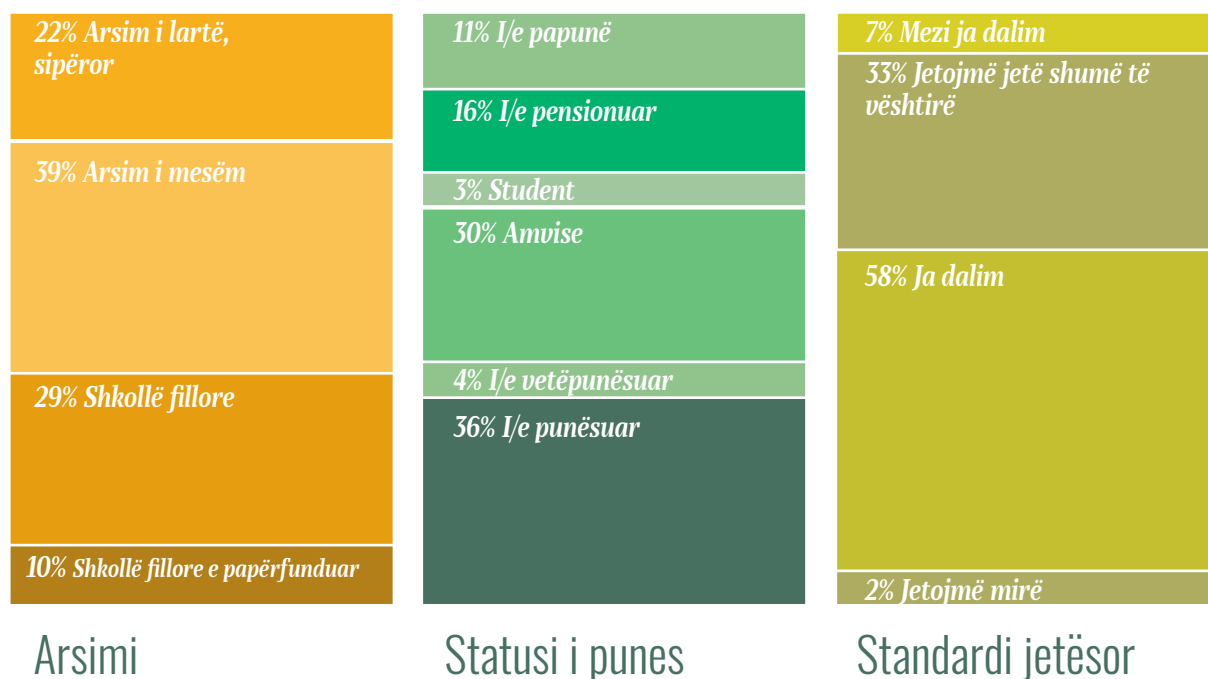
Gratë nga zonat rurale - përkufizimi dhe madhësia

Sipas të dhënave nga Enti shtetëror i statistikave për qershorin e vitit 2020, në Maqedoninë e Veriut ka gjithsej 839,730 gra mbi moshën 18 vjeç, prej të cilave 40% jetojnë në vendbanime rurale.

Një studim i vitit 2015 mbi pjesëmarrjen e grave nga zonat rurale në politikë zbuloi se pjesëmarrja aktive politike e grave rurale ndikohet negativisht nga përgjegjësitë e tyre në shtëpi dhe mungesa e infrastrukturës siç është kujdesi ditor për fëmijët.¹¹ Në lidhje me votimin familjar, ekziston një mendim i përhapur në mesin e ekspertëve se gratë në zonat rurale janë të ekspozuara ndaj presionit të fortë bashkëshortor në lidhje me votimin.¹² Gratë nga zonat rurale janë gjithashtu të nënperfaqësuara në diskursin publik dhe në jetën publike.

Profili demografik

Gjithsej 274 gra nga zonat rurale morën pjesë në anketën sasore ballë për ballë. Sondazhi u plotësua me një fokus grup për të siguruar një analizë shtesë cilësore të profilit.

11 ISSHS dhe Akcija Zdruzenska: "Women's Equality in Decision Making and the Issue of Gender Equity Promotion in Polog Region" [„Barazia e grave në vendimmarrje dhe çështja e promovimit të barazisë gjinore në rajonin e Pollogut“], (Skopje, 2015), available at <https://tinyurl.com/v4ot9k9>, e qasur në tetor 2020.

12 Intervistë me Xhabir Derallën, Drejtor ekzekutiv i Civil, në 10 shkurt 2020.

TEMAT E INTERESIT

Interesi për zhvillimet socio-politike në vend

Sa jeni e interesuar për zhvillimet aktuale socio-politike në vend dhe në botë?

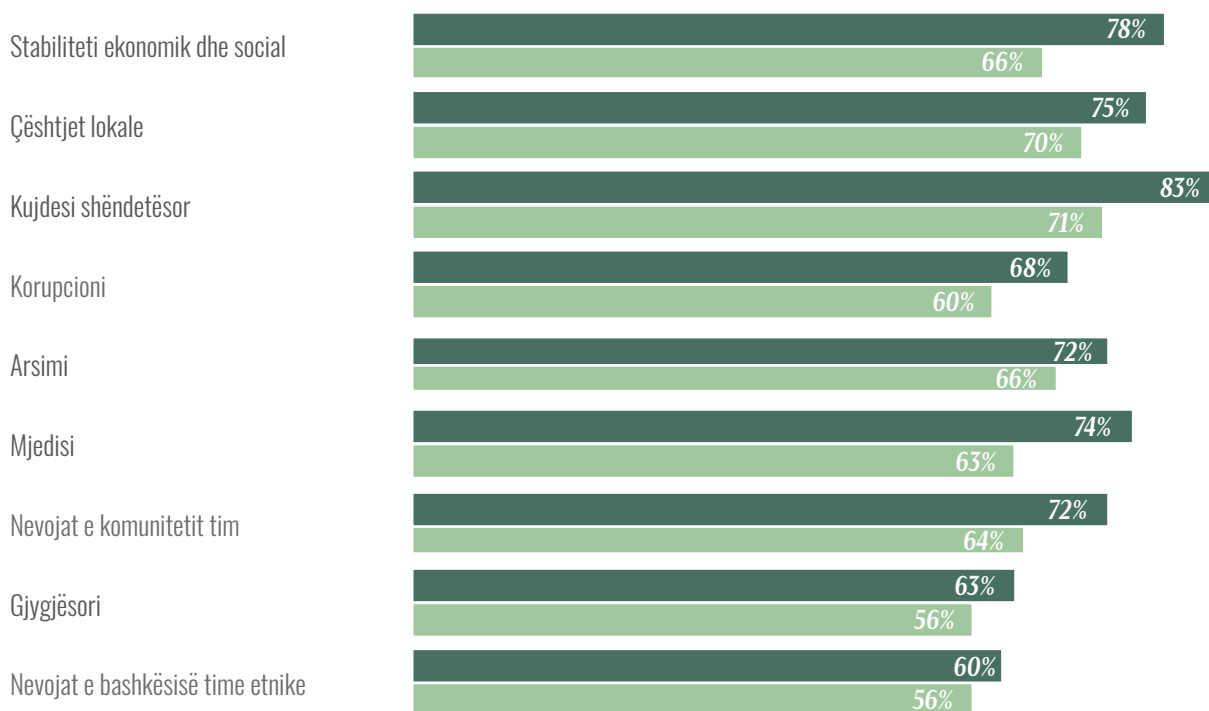

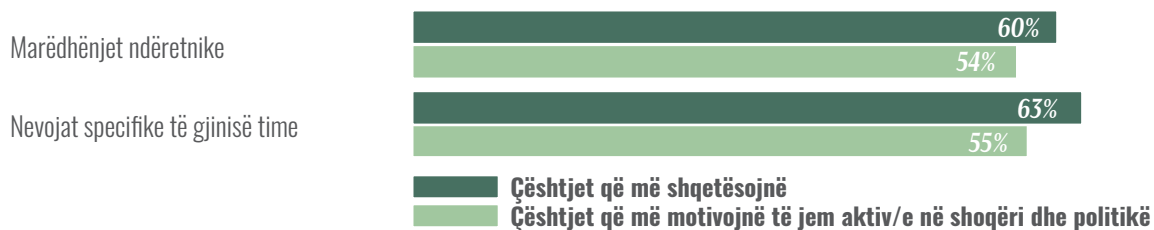
Hulumtimi tregon se 53% e grave të anketuara që jetojnë në vendbanime rurale janë “aspak” ose “jo shumë të interesuara” për zhvillimet aktuale socio-politike në vend dhe në botë, ndërsa 37% janë “shumë” ose “disi të interesuara”. Nuk ka asnjë ndryshim në lidhje me interesin e treguar krahasuar me gratë nga zonat urbane . Pak më shumë se gjysma e këtyre grave (55%) rrallë ose kurrë nuk diskutojnë këto çështje me njerëz të tjerë, krahasuar me 46% të grave nga zonat urbane që nuk janë të gatshme të diskutojnë çështjet socio-politike.

Shqetësime

Sa mendoni se ju shqetësojnë informacionet/ çështjet/ temat e mëposhtme?

Sa do të thoshit se çështjet/temat e mëposhtme ju motivojnë të jeni aktiv/e në shoqëri dhe në politikë?

Kujdesi shëndetësor (83%), stabiliteti ekonomik dhe social (78%) dhe çështjet lokale (75%) janë tre shqetësimet kryesore të të anketuarve. Këto çështje, përfshirë arsimin, konsiderohen motivuesit kryesorë për aktivizimin e tyre shoqëror dhe politik.

Ky grup shqetësohet më së paku për relacionet ndëretnike dhe për nevojat specifike të grupit të tyre etnik, gjinisë së tyre dhe për gjyqësorin.

Rezultatet që i referohen “nevojave specifike të gjinisë së tyre” mund të lexohen së bashku me mungesën e njohurive dhe verbërinë gjinore ndaj shqetësimeve të tyre në shoqëri, duke përjashtuar pabarazinë gjinore dhe disavantazhin sistematik dhe diskriminimin ndaj grave.

BURIMET E INFORMACIONIT

Hulumtimi, dhe në veçanti diskutimet në grupet e fokusit, tregojnë se gratë rurale janë më së shumti të interesuara për informacionet në lidhje me KOVID-19, arsimin, papunësinë, problemet e të rinjve, si dhe situatën aktuale politike dhe formimin e qeverisë së re¹¹.

Shqetësimet e tyre kryesore lidhen me çështje dhe probleme lokale duke përfshirë:

- ♦ Mungesën e ujit të pastër për pije.
- ♦ Mungesën e kanalizimeve dhe sistemeve të ujërave të ndotura.
- ♦ Infrastrukturën e dobët, rrugët e pashtuara, rrugët e përmbytura për shkak të reshjeve të mëdha të shiut.
- ♦ Qentë e pastrehë.
- ♦ Mungesën e kopshteve.
- ♦ Sistemin e dobët të furnizimit me energji elektrike që rezulton me ndërprerje të shpeshta.

“ Për momentin ndodhem me fëmijët e mi... por do të përpiqem t’ju jap mendimin tim. Si pjesëmarrëset e tjera, edhe unë jam gjithashtu e shqetësuar për pandeminë dhe kujdesin shëndetësor në vendin tonë. Ka pasur periudha kur kam qenë e interesuar për politikë, por jo kohët e fundit. Qëndroj jashtë kësaj çështje ”
Femër, 38, Tearcë

¹¹ Puna e hulumtimit në terren (intervistat dhe fokus grupet) përkoi me konsolidimin e qeverisë pas zgjedhjeve parlamentare të qershorit, 2020.

Më shumë se gjysma e grave nga zonat rurale (55%) tregojnë se televizioni është burimi kryesor i informacionit.

TV 55%

Më shumë se gjysma e grave nga zonat rurale të anketuara (55%) krahasuar me 52% gra në përgjithësi ose 49% gra nga vendbanimet urbane, treguan se televizioni është burimi i tyre kryesor i informacionit, 24% e të anketuarve theksojnë se mësojnë për ngjarjet aktuale dhe zhvillimet politike përmes rrjeteve sociale, 7% zakonisht informohen përmes portaleve në internet, 5% përmes familjes dhe miqve të tyre, ndërsa 7% nuk janë fare të informuara.

Ashtu si me gratë nga vendbanimet urbane, gjetjet e fokus grupeve me gratë nga zonat rurale tregojnë nivelin e ulët të besimit në media dhe një tendencë për të ndjekur informacionin nga disa media të ndryshme për të krahasuar informacionin dhe për të formuar mendimin e tyre.

Në të njëjtën kohë, disa të anketuara deklaruan se ato vendosin të mos informohen fare nga faqet e internetit të institucioneve dhe komunave sepse për mendimin e tyre të gjitha informacionet në këto faqe interneti janë të vjetruara dhe jo të plota.

Unë nuk përdor rrjete sociale por ndjek kanale të ndryshme televizive, Alsat, TV 21, Telma ... Unë dëgjoj dhe lexoj lajmet, por nuk u besoj atyre. Ata raportojnë lajmin, por kush e di nëse është i vërtetë.

Femër, 38, Tearcë

PJESËMARRJA QYTETARE

Tetë nga dhjetë të anketuara nuk kanë qenë asnjëherë të përfshirë ose nuk kanë ndërmend të përfshihen në aktivitete qytetare

A keni qenë e përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i interesuar për përfshirje më aktive qytetare?

0%

100%

Po

Jo

Nuk e din / Refuzon të përgjigjet

Diskutimi brenda grupeve të fokusit tregon disa faktorë që kontribuojnë në përfshirjen dhe pjesëmarrjen e ulët qytetare të grave nga zonat rurale:

- ♦ Vazhdimësia e stereotipeve dhe paragjykimeve ndaj grave.
- ♦ Mungesa e vetëbesimit dhe vetëdija e ulët për të drejtat e tyre.
- ♦ Diskriminimi i grave për sa i përket moshës, pamjes fizike dhe orientimit politik.
- ♦ Ngarkesa e tepërt e punës me përgjegjësitë familjare dhe me kujdesin për fëmijët dhe të moshuarit.

Duhet theksuar se faktorët e përmendur janë specifike për gratë rurale dhe nuk janë tipike për popullatën e përgjithshme.

“Pajtohem që gratë sot janë shumë më të emancipuara, të arsimuara dhe të vetëdijshme për cilësitë e tyre. Por, të them të drejtën, gratë kanë më shumë përgjegjësi në shtëpi sesa burrat. Kjo është një nga arsyet pse na ndalohet të marrim pjesë në tubime dhe ngjarje të caktuara, sado që ne të duam. Ne jemi shumë më të lidhur me shtëpinë tonë sesa me atë që ndodh jashtë”

Femër, 66, Ilinden

Gratë në zonat rurale e perceptojnë pabarazinë gjinore si një faktor përjashtimi për shkak të përgjegjësiave shtëpiake dhe kujdesit për fëmijët dhe të moshuarit, gjë që kufizon mundësitë e tyre për pjesëmarrje qytetare.

“Unë mendoj se gratë kanë fuqi, por ende nuk ka ardhur koha që bota të pranojë se sa të fuqishme jemi. Edhe pse thuhet se gratë janë të barabarta me burrat, se dhe ato kanë të drejta dhe aftësi, është akoma shumë e vështirë. Unë e them këtë sepse ekzistojnë disa aspekte diskriminimi. Ne nuk diskriminohemi vetëm si gra, por edhe nga përkatësia e partive politike, pavarësisht nëse jemi të bukura apo jo, pavarësisht nëse jemi më të moshuara apo më të reja.”

Femër, 31, Livadhi

Kur gratë rurale njëkohësisht raportojnë kohë dhe ndihmë të kufizuar me përgjegjësi të përditshme, kjo flet për punën e panjohur dhe të paçmuar që i kufizon këto gra për sa i përket përfshirjes së tyre qytetare. Për më tepër, paragjykimet gjinore dhe stereotipet, duke përfshirë vetëdijen e ulët, u përmendën si faktor demotivues. Këto kontekstualizohen kryesisht brenda kushteve të kufizuara (për shembull, infrastruktura) sesa nën ombrellën e barazisë gjinore.

Faktorët që nxisin përfshirjen

Përgjegjësia e sistemit është motivimi kryesor për gratë e anketuara që ato të përfshihen më tepër në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet, siç vihet re nga 30% e të anketuarave. Faktorë të tjerë të rëndësishëm kanë të bëjnë me përfaqësimin e interesave të tyre (15%) dhe për të siguruar një përfitim personal apo familjar (14%).

Në vijim është dhënë një përmbledhje e rekomandimeve që mund të ndihmojnë në rritjen e përfshirjes qytetare dhe pjesëmarrjes së grave nga zonat rurale:

- Ndarja e punëve të shtëpisë në mënyrë të drejtë midis anëtarëve të familjes dhe mbështetje nga burri dhe anëtarët e tjerë të familjes.
- Rritja e ndërgjegjësimit për të drejtat e grave përmes forumeve të organizuara dhe takimeve joformale në nivelin komunal.
- Ndërtimi i vetëbesimit, ushtrimi fjalimit publik para mediave, në veçanti për gratë e reja.
- Stimulimi i këmbënguljes, vendosmërisë dhe barazisë gjinore gjatë rritjes dhe edukimit të vajzave të reja.

Gjashtëdhjetë e tre përqind (63%) e grave të anketuara që jetojnë në vendbanimet rurale nuk besojnë se mund të kenë një ndikim qytetar, 14% më shumë sesa gratë e anketuara që jetojnë në vendbanimet urbane. Njëzet e tre përqind (23%) e grave rurale të anketuara besojnë se ato mund të kenë një ndikim domethënës në komunën e tyre. Më pak se 5% besojnë se mund të ndikojnë tek Kryeministri, Parlamenti, ministrat dhe Kryetari i shtetit.

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Lidhur me pjesëmarrjen në jetën publike, gratë nga zonat rurale treguan preferencë ndaj sondazheve (38%), broshurave ose fletëpalosjeve si mjete informacioni (36%), si dhe ndaj takimeve me kolegët/miq të për të diskutuar çështje publike të cilat i shqetësojnë personalisht apo familjarisht (34%). Një përqindje dukshëm më e vogël e të anketuarave marrin pjesë në tubime partiake (8%), takimet në internet (12%) dhe debate publike (14%).

Hulumtimi tregon se 63% e të anketuarave nuk besojnë në realizimin e ndryshimeve pozitive (si me angazhim individual (43%) ashtu dhe me angazhim në OJQ (20%)), ndërsa 25% nuk kanë interes për politikë, gjë që shpjegon motivimin e ulët për pjesëmarrje qytetare.

Midis grupit të anketuar të grave nga zonat rurale, përqindja e atyre që nuk besojnë se mund të bëjnë ndonjë ndryshim pozitiv me angazhim individual (43%) është më e lartë krahasuar me gratë nga vendbanimet urbane (27%). Një temë tjetër e theksuar nga të anketuarit është edukimi i vajzave, duke stimuluar vetëbesimin, këmbënguljen dhe ndërgjegjësimin për barazinë gjinore. Në të njëjtën kohë, theksohet rëndësia e edukimit të djemve për të respektuar gratë dhe për të promovuar barazinë gjinore.

promovimi i roleve gjinore patriarkale në familje dhe shoqëri.

Në cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

38%

Të përgjigjeni në pyetsorë

36%

Të lexoni broshurë ose fletushkë

34%

Të takoni kolege/gë, miq për të diskutuar

PROCESI ZGJEDHOR

Pjesëmarrësit e grupeve të fokusit kanë tendencë t'i lidhin zgjedhjet në vend me frazat e mëposhtme: “gënjeshtër”, “premtime të porealizuara”, “njerëzit dhe politikanët jetojnë në univërse paralele”, “sulme dhe shpifje në vend të programeve të mira partiake”.

Shtatë nga dhjetë femra të anketuara që jetojnë në zonat rurale (68%) besojnë se çdo votë është e rëndësishme dhe mund të ndikojë në rezultatet e zgjedhjeve, ndërsa dy nga dhjetë (23%) nuk besojnë kështu.

Gjashtëdhjetë përqind (60%) e të anketuarave tregojnë se votimi në vetvete nuk është i mjaftueshëm për të ndikuar në ndryshimin e politikës, 25% besojnë se votimi mund të sjellë ndryshim, ndërsa 13% thonë se nuk dinë asgjë për këtë çështje.

Motivimi për të votuar

Sa rregullisht ju votoni?

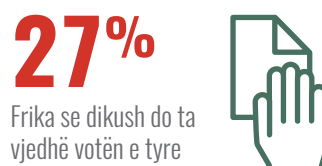
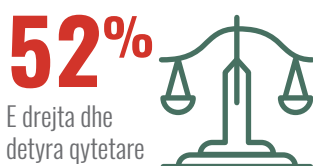
Pesëdhjetë përqind (50%) e të anketuarave thanë se votojnë rregullisht, 22% shpesh, 16% ndonjëherë, 6% zakonisht abstenojnë dhe 4% rregullisht abstenojnë nga votimi.

Dyzet e tre përqind (43%) e të anketuarave në sondazh votojnë për parti të ndryshme politike gjatë cikleve të ndryshme zgjedhore, ndërsa 40% votojnë rregullisht për të njëjtën parti.

Faktorët që ndikojnë në vendimin e tyre për të votuar

Tre faktorët më të rëndësishëm që ndikojnë pozitivisht te të anketuarat janë: perceptimi se votimi është një e drejtë dhe detyrë qytetare (52%), perspektivat për një të ardhme më të mirë (40%) dhe frika se vota e tyre do të vidhet (27%).

Gjashtëdhjetë e gjashtë përqind (66%) e të anketuarave thonë se vendimi i tyre për të votuar zakonisht ose shumë shpesh përputhet me atë të familjeve të tyre, ndërsa 28% pohuan se vendimi i tyre është i njëjtë apo se është shpeshherë i njëjtë me atë të miqve të tyre.

Pjesëmarrëset e sondazhit do të dëshironin të shihnin më shumë njerëz të njohur, të rinj dhe gra në listat e kandidatëve.

Nëse në listat e kandidatëve ka përfaqësues të grupeve në vijim, sa gjasa ka që ju të votoni për atë parti politike?

Vendet rurale

Përfaqësuesit e komunitetit lokal

Gra

Të rinjë

Njerëzit familjarë

8%

8%

37%

48%

Ka më shumë

Nuk ka ndikim

Ka më pak gjasa

Nuk e din

“ Ne duhet të luftojmë vetëm dhe të mos nënvlerësojmë aftësitë tona, sepse, të jemi të sinqertë, ne jemi më të zgjuara se burrat. Jemi këmbëngulëse, nëse vendosim një qëllim, nuk dorëzohemi dhe shkojmë deri në fund. Kjo është arsyeja pse ne nuk duhet ta lejojmë veten të jemi qytetarë të klasit të dytë dhe duhet të përfshihemi më shumë në politikë. ”

Femër, 38, Tearcë

Demotivimi për të votuar

Pakenaqesia nga qeveria ne fuqi dhe partite politike, është faktori kryesor që ndikon abstenimin nga votimi te pjesemarresve te sondazhit.

Çfarë mund të ndikojë në vendimin tuaj për të mos votuar?

Unë nuk u besoj partive politike

8%

Nuk më intereson politika

6%

Të gjitha parti politike janë të njëjta për mua

8%

There is no party/politician who represents my interests

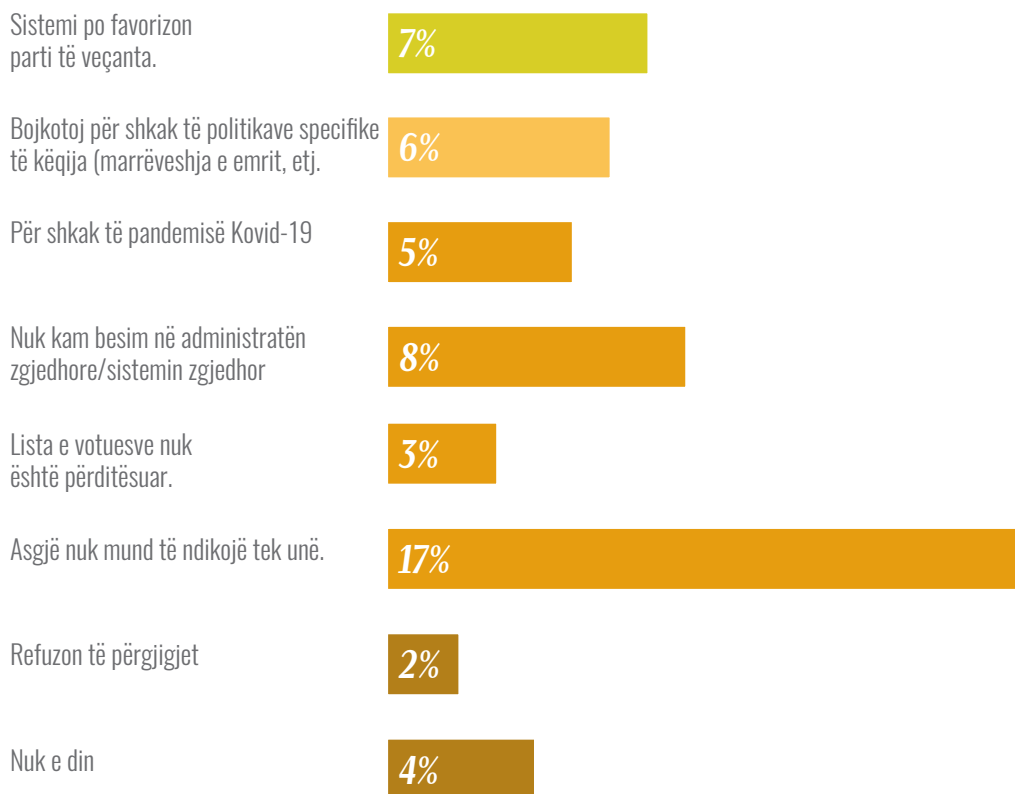
8%

Nuk kam informacion të mjaftueshëm në lidhje me programet zgjedhore partiake

4%

Jam i zhgënjyer me qeverisjen aktuale

16%

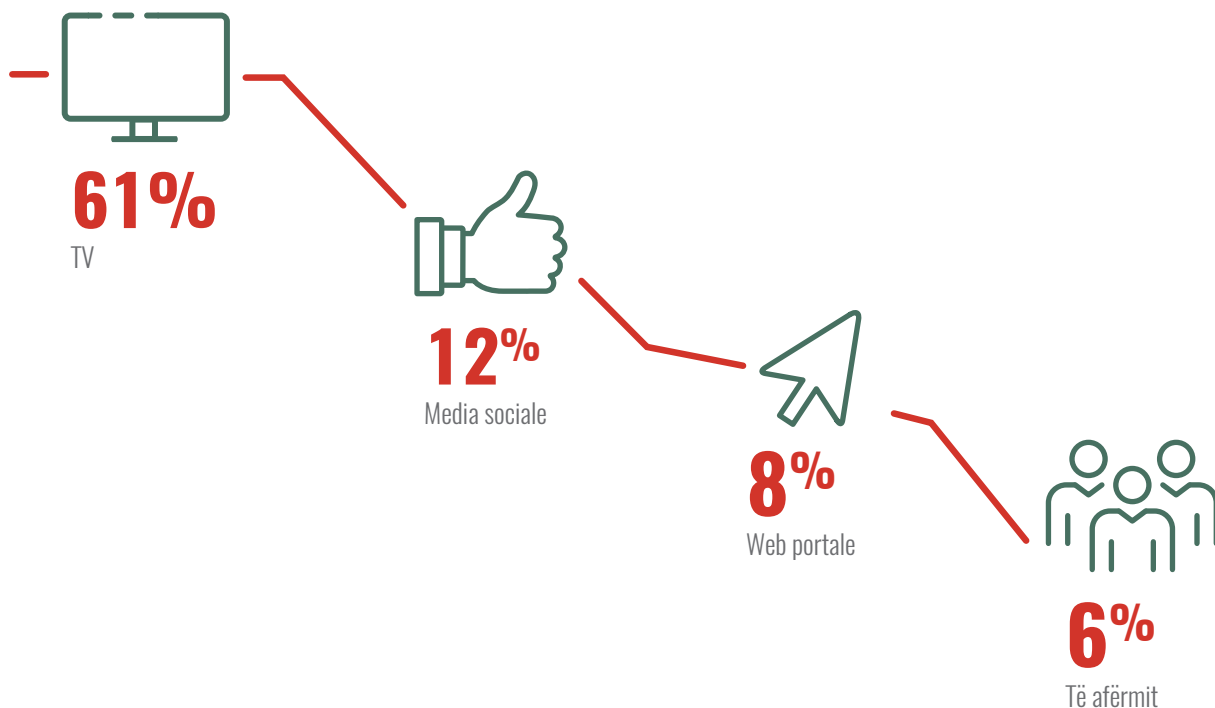
Gjetjet e grupeve të fokusit tregojnë se gratë nga zonat rurale deklarojnë se presionet nga partitë janë veçanërisht të forta në zonat rurale dhe se anëtarësia në partitë politike është shpesh kushti më i rëndësishëm për punësim.

“ Po, kam qenë nën presion dhe poashtu edhe burri im. Kjo ishte në vitin 2016 para zgjedhjeve, burri im u kërcënua se unë do të pushohesha nëse ai nuk do të votojë për një parti të caktuar politike. Nuk mund ta harroj sa stresuese ishte kjo. Unë nuk dua që dikush ta përjetojë këtë gjë. ”
Femër, 38, Tearcë

“ Nuk e di nëse do ta quaja presion, por ata më thanë se nëse dua të gjej një punë duhet të votoj për ta. Në fund të fundit, nuk e fitova punën. Që atëherë nuk i kam besuar më asnjë partie. ”
Femër, 26, Prshove

KOMUNIKIM ME KANDIDATËT DHE PARTITË

Televizioni (61%), mediat sociale (12%), portalet në internet (8%), miqtë dhe anëtarët e familjes (6%) janë burimet kryesor për informacione rreth zgjedhjeve.

Pjesëmarrëset në sondazh vunë në dukje se lajmet (52%) dhe debatet (26%) janë metodat më të dobishme për marrjen e informacionit zgjedhor. Një në dhjetë të anketuar (11%) thonë se nuk informohen fare për zgjedhjet.

Tetëmbëdhjetë përqind (18%) e të anketuarave mbështeten në përvojën e kandidatit për marrjen e një vendimi të informuar. Mediat (16%), komunikimi derë më derë (15%) dhe komunikimi personal në grupe më të vogla (19%) janë **lloji më i preferuar i komunikimit me kandidatët e partive dhe përfaqësuesit e zgjedhur.**

Të anketuarat preferojnë të njëjtin lloj komunikimi me kandidatët para zgjedhjeve. Gjegjësisht, 33% mbështeten në të kaluarën politike të kandidatit, ndërsa në lidhje me format dhe llojet e komunikimit ato preferojnë mediat (28%), komunikimin derë më derë (22%) dhe komunikimin personal në grupe më të vogla (26%). Në lidhje me fushat me prioritet, gratë nga zonat rurale preferojnë që partitë politike të përqendrohen në:

- ♦ Përmirësimin e kujdesit shëndetësor.
- ♦ Stimulimi e të rinjve për të qëndruar në fshatra.
- ♦ Uljen e korrupsionit në institucionet shtetërore.
- ♦ Respektimin e të drejtave dhe lirive të njeriut.
- ♦ Përmirësimin e lirisë së medias dhe lirisë së fjalës.

BARRIERAT

Pengesat e identifikuara në grupin e grave në përgjithësi janë shumë më të theksuara tek grupi i grave nga zonat rurale. Më të spikaturit në mesin e tyre janë sistemi patriarkal i vlerës, mungesa e kohës dhe përqendrimi tek shtëpia dhe familja si dhe skepticizmi rreth fuqisë së tyre për të ndikuar.

Pengesat specifike për gratë nga zonat rurale që nuk u theksuan nga gratë në përgjithësi përfshijnë:

- ♦ Ndërgjegjësim më i ulët për rëndësinë e pjesëmarrjes qytetare dhe politike të grave.
- ♦ Ndjenjë e fortë e diskriminimit për shkak të moshës, pamjes, etj.
- ♦ Mungesë e theksuar e vetëbesimit dhe kompetencës.
- ♦ Rrjetëzim i sistemeve mbështetëse dhe punës ekipore të dobëta.
- ♦ Infrastruktura dhe lidhjet e dobëta të transportit për të mundësuar pjesëmarrjen e tyre.
- ♦ Presion i theksuar nga partitë politike dhe kandidatët gjatë periudhës së zgjedhjeve .

REKOMANDIME

Rekomandimet për gratë në popullatën e përgjithshme vlejné edhe për grupin demografik të grave nga zonat rurale, me theks në prioritetet e mëposhtme: ndërgjegjësimi, besimi, besimi në fuqinë e ndikimit të tyre dhe kanalet / mënyrat e pjesëmarrjes.

Të rritet ndërgjegjësimi për rëndësinë e pjesëmarrjes së grave

- ♦ Përqëndrim në rëndësinë dhe përfitimet e pjesëmarrjes socio-politike të grave: duke inkurajuar besimin në demokraci përmes pjesëmarrjes, duke i dhënë përparësi shëndetësisë, arsimit dhe treguesve të tjerë kryesorë të zhvillimit; si dhe procesit të vendimmarrjes dhe politikave që pasqyrojnë përparësinë që i jepet familjeve, grave dhe pakicave etnike, cilësisë së jetës, etj.
- ♦ Të zërthehen stereotipat dhe paragjykimet.
- ♦ Të përdoren shembuj pozitivë të përfaqësuesve dhe aktivistëve politikë të grave në fushatat politike.
- ♦ Të sigurohet që sjellja e anëtarëve të partisë të jetë në përputhje me vlerat e barazisë gjinore.
- ♦ Të krijohen aleanca me burra dhe organizata të tjera të grave për të promovuar pjesëmarrjen e grave në jetën publike dhe politike.

Të forcohet vetë-perceptimi i grave nga zonat rurale si faktor i fuqishëm i ndryshimit

- ♦ Të promovohen shembuj pozitivë lokalë që njihen dhe respektohen nga komuniteti dhe të theksohet ndikimi i tyre.

- ♦ Të krijohen mekanizma për të konsultuar dhe për të komunikuar me gratë në Bashkësitë lokale kur krijohen programet ose politikat partiake.
- ♦ Të promovohen dhe mundësohen projekte dhe iniciativa më të vogla të komunitetit që adresojnë çështje të ndryshme të cilat i prekin popullatën rurale.
- ♦ Të ndiqen shpesh shqetësimet e grave rurale në periudhën midis zgjedhjeve.
- ♦ Të nxiten politikanët dhe aktivistët e partive më të mëdha politike të ngrenë zërin për nevojat e popullatës rurale.
- ♦ Të merret parasysh përdorimi i formave të dryshme të komunikimit, si takimet joformale me përfaqësues dhe aktivistë lokalë me ndikim, rrëfime të palëve të treta, projekte të komunitetit të mundësuar nga partitë politike ose organizata të tjera, vizita të rregullta mujore në komunitet.

Të fuqizohen gratë rurale dhe të rritet vetëbesimi i tyre

- ♦ Të ndërtohet një ambient besimi, respekti dhe mos-diskriminimi.
- ♦ Të sigurohet zhvillimi aftësisë të veçantë për të mundësuar pjesëmarrjen qytetare të sigurt nga ana e grave, duke përfshirë aftësitë drejtuese, fjalimet në publik dhe paraqitjen në publik. Ndërkohë të merren parasysh edhe përgjegjësitë e përditshme shtëpiake të grave rurale.
- ♦ Të favorizohet pjesëmarrja kolektive dhe jo ajo individuale.
- ♦ Të jepet kontribute në ndërtimin e një kulture politike që inkurajon pjesëmarrjen e grave në të gjitha nivelet e shoqërisë, pa frikë nga abuzimi seksual, misogjenist ose fanatik dhe gjuha e urrejtjes, frikësimi dhe dhuna.

Të promovohen kanale dhe rrugë të reja për të inkurajuar pjesëmarrjen qytetare të grave rurale

- ♦ Formatet për tu marrë në konsideratë: takimet e rregullta, sondazhet ose formatet e tjera për shprehjen e mendimeve për një çështje specifike .
- ♦ Iniciativat për të trajtuar shqetësimet lokale.
- ♦ Iniciativat humanitare.
- ♦ Iniciativat të bazuara në aftësi (gatim, punë dore etj.).

Të krijohen aleanca:

Me organizatat lokale të shoqërisë qytetare për të:

- ♦ Identifikuar çështjet në nivelin e komunitetit që janë të rëndësishme për gratë lokale
- ♦ Mbështetur projekte të vogla të iniciuara nga organizatat lokale të grave.
- ♦ Vendosur kontakte të ngushta me Bashkësitë rurale.
- ♦ Forcuar kapacitetet, pozicionin dhe rrjetëzimin e organizatave lokale brenda komunitetit rural për të rritur besueshmërinë e tyre dhe fuqinë ndikuese.

Me mediat (dixhitale dhe tradicionale) për të

- ♦ Promovuar çështje të rëndësishme për gratë rurale, veçanërisht ato që përqendrohen në përmirësimin e cilësisë së jetës së popullatës rurale dhe grave rurale në veçanti.
- ♦ Monitoruar progresin e projekteve të rëndësishme për popullatën dhe gratë rurale.
- ♦ Promovuar rrëfime të përqendruara në shembuj pozitivë dhe të suksesshëm të aktivisteve rurale femra.
- ♦ Promovuar diversitetin mes kandidatëve (gratë, të rinj, popullatë rurale) gjatë fushatave zgjedhore.
- ♦ Promovuar kanale dhe rrugë të reja për pjesëmarrjen qytetare të komunitetit rural me fokus mbi gratë rurale.

Të përdoren kanalet relevante të komunikimit dhe të aplikohet si qasja tradicionale, ashtu dhe ajo jokonvencionale

Të përdoret televizioni për të arritur deri te popullata rurale. Të kombinohen stacionet kombëtare dhe lokale televizive

- ♦ Të përdoren formate që mundësojnë kontekstualizimin dhe shfrytëzimin e informacionit, veçanërisht duke pasur parasysh që televizioni është burimi kryesor i informacionit për të moshuarit, gratë dhe njerëzit në spektrin më të ulët të të ardhurave dhe arsimit.
- ♦ Të përdoren lloje të ndryshme të programeve, përfshirë shfaqjet politike, argëtuese, stilin e jetës, programet e mëngjesit, etj.
- ♦ Të promovohen tema të rëndësishme për popullatën rurale dhe për gratë rurale përmes debateve, programeve me të ftuar, etj, duke u fokusuar mbi përmirësimin e cilësisë së jetës, migrimin e të rinjve, etj.

Të organizohen takime ballë për ballë ose ngjarje të tjera të komunitetit

Për shkak të orarit të ngarkuar të grave rurale dhe prirjes së tyre të tyre për kontakte dhe takime të drejtpërdrejta, takimet e drejtpërdrejta dhe joformale mund të nxisin pjesëmarrjen e tyre në aktivitete qytetare dhe politike.

- ♦ Të përdoren formate të ndryshme që mundësojnë ndërveprimin e drejtpërdrejtë si tubimet e vogla, takimet joformale lokale për të ndërtuar marrëdhënie besimi dhe për të forcuar vetë-perceptimin e tyre pozitiv.
- ♦ Të sigurohet qasje gjinore kur organizohen takime, duke u kujdesur për agjendën ditore dhe komoditetin e grave ose të sigurohet kujdes dhe argëtim shtesë për fëmijët e tyre.
- ♦ Të propozohen projekte ose aktivitete të komunitetit që kanë potencialin të grumbullojnë gratë nga komuniteti.

Të përdoren mediat sociale për të arritur deri te gratë më të reja rurale

Të pilotohen kanale të tjera jo-tradicionale

- ♦ Të organizohen aktivitete dhe ngjarje argëtuese dhe të prezantohen përmbajtje të reja për të aktivizuar grupe specifike.

- ♦ Të angazhohen gratë rurale në ngjarje humanitare
- ♦ Të hulumtohen mënyra për të arritur deri te popullata rurale, duke përfshirë gratë rurale, duke shpërndarë informacione në autobusë, në stacionet e autobusëve, në dyqanet lokale dhe në objektet e tjera të komunitetit.